

ΠΑΛΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ο ΚΥΡ ΑΛΕΞΑΝΤΡΟΣ

(Στο πεζογράφημά του αυτό ο άειμνηστος διηγηματογράφος Α. Καρκαβίτσας δηλώνει πως άνάμνησε με τον Παπαδιαμάντη σ' ένα ταξίδι του στην Σιάδα.)

Θά ήταν 10 ή 12 χρονών τότε πάλι, τη σιάδα της Σκιάθου. 10 ή 12 χρονών, 14 του Μαγισού του 1909. Μας καλωσόρισε ο δήμαρχος, ο τελώνης, ο εισηγητής, ο αστυνόμος και ο χαρτεζής με τις ναυτοφύλακες του και την ποδιά του, όλοι δηλαδή οι έπίσημοι και άνεπίσημοι άντιπρόσωποι του νησιού. "Όχι έμενα, βέβαια, το νομάρχη και την άλλη συντροφιά του.

"Εγώ μόλις πάτησα το πόδι στη στεριά κι από τη βάρκα, μπορώ να ειπώ κι άπ' τόν βαπαρό άκόμη, γύριζε τόν μάτι μου φαχουλεύτα στους δρόμους για ν' άπαντήσω τόν φίλο μου. Είχα χρόνο και περισσότερο τόν ίδιον. Καθίσαμε στο καφεενάκι για καφέ, μά τόν μάτι μου δούλευε. "Εβλεπα ναύτες, καπετάνιους, δεισιμόχους Λογί-λογίς, δίδυμους και πανιά στον ήλιο, έργοστήρια και κραιοπολεύδια όρθιανά, μαλακωνάκια και παράθυρα στολισμένα με γλάστρες, δρόμους άνηφορικούς και μονοπάτια χυτά στο γυαλό, μά τόν Λογιστό του δεισιμόχου. "Ο νομάρχης οπαύτης για τόν κάθε τί και όλοι τ' άπαντούσαν άμείσως: πόσο λάδι βγαίνει τόν νησί, πόσο κρασί, τί σπένει τόν τελεμένο, πόσο ψήφου, μά κανείς ούτε οπαύτης ούτε κλαύσης για τόν Παπαδιαμάντη. "Άκου εγώ και δέν παραξενεύομαι, διότι ήταν τόσο φυσικό τόν πρόμα. "Έκει όμως που κόνταζε τερροδίαζε πάλαισι ή ματιού μου σ' ένα μαγαζί πέρα. Μου φάνηκε πως άφραξε άξαφνα ένα κομμάτι από τόν γνώριμο έπανωφοει, από τόν καπέλο τόν ήμψηλο από τήν τραχιά και αύστηρη φυσιογνωμία τού φίλου μου. "Εκείνος ήταν χωρίς άλλο στήριξη τόν ένα του πλεθρό στον πυροστήριξη; ποστους και πρόβαλλε φυλαχτά τόν κεφάλι να μάς ιδή κι πάλι τ' άμαζε, σάν έρασις που κατασκοπεύει τήν έρη μένη του. "Άρχινα κι εγώ ν' αλοφωρίζω από φόβο μη φύγη. Παίσαμε τόν παιχνιδι έσοι ως ένα τέταρτο. "Επειτα σά να πήρε τήν άπόφυσή, φάνηκε φθονικά στην πόρτα δόλοσμου. "Επειτα βγήκε τόν δρόμο και βάδισε ίσα πάνω μας με τόν συνεπιφεμένο του περλίτημα, με τόν μπα-στούνι όρθό στην άριστερή μας άλή, τόν άριστερό χέρι κλείνοντας τόν πανωφοριό τόν στήθο, με τόν ήμψηλο κατεβαμένο στα φρύδια, χιμωθώρης και όρθόμορος σάν κυπαρίσι. Κάθε άλλος θά νόμιζε πως έρχόταν να μάς χαρτεζή. "Εγώ άλλο παρμένα. Και δέν άρχισα. Μόλις έφτασε είκοσι - τριάντα βήματ' από μάς έκαμψε δεξιά κατά τόν γυαλό, πάντα χαμηλοβλέποντας και όρθόμορος, σάν τόν κολό καπετάνιο που καρβατίζει τις βάρες. Σηκώθηκα, πήγα, χαρτεζήθηκα. Φάνοταν πολύ συγκινημένος.

"Αρθής στον τόπο μου και να μη μπορώ να σέ περιποιηθώ! να πής άλλο! να μη σέ πάω σπίτι μου! είπε κι' άρχισε να δακρύζει. — Βρά άδερφέ "Άλέκο ντροπή! είναι να σκέφτεσαι τέτοια πράματα! δέν ξερομυς ένας τόν άλλον; — Γι να σου κάμω δέ μπορώ, τι να σου κάμω! Ήτανάλες. — Τίποτα να μη μου κάμης, τή συντροφιά σου μονάχα, είπα για να τού ειπώ άλλο! τόν νομ' πάμ να καθίσουμε. — "Αι κάτσε δέν έχουμαι! πως νάρθω εγώ σέ τέτοια συντροφιά; κι είμαι εγώ; δέν έπρεπε και νάρθω να σέ χωρετήσω μάλιστα. "Εστρώσε άπότομα, πήρε τόν ίδιο εζόμο και χάθηκε πάλι στο μαγαζί. — Μωρ' τόν γνωρίζεις; με ρώτησε ο νομάρχης με άπορία. — Πως; είνε φίλο, μου. — Μωρ' είνε μεγάλος άνθρωπος λέω! είπε με Μεσολογγίτικη προφορά και άρεσκια. Τούτος δέν είνε που τού κάμει ή Πριγκήλιος Μαρία σ'όν Παρ'ασο τή γιορή; Πήγες ο Διάδοχο, πήγαν οι Πριγκήλιες και τόν άνδρος τ' "Αθήνας. Μωρ' είνε μεγάλος άνθρωπος! δ' έτσι να ναν ντυμένος! κι έτσι να ναν ντυμένος! Να μη βιάση τή θέση του!

"Άρχισε τότε γενική κουβέντα για τόν Παπαδιαμάντη. "Ενας με τόν άλλ' όλοι οι έπίσημοι τόν έθαύμαζαν, όλοι τόν άγαπούσαν, τόν τιμούσαν, τόν περιποιούνταν μά... δέ βιαστούσε θέση ο εύλο-γήμενος! Ποτε δέν πήγαινε με τούς καλούς τού τόπου, με τόν δη-μαρχο, (ο δήμαρχος, άλήθεια τού έχει όποθήκη τόν πατριό του για χιλιάς δραχμές με είνε δήμαρχος) ή με τόν εισηγητή, με τόν τε-λώνη, ποτε! "Όλο με ψαλλάδε, με κανητλανατζες, με ναυτικούς και στες τερβερνές.

"Α! δέν κάνει καλά, δέν κάνει καλά, έπίμενε ο νομάρχης. "Εγώ θά βίω τόν ειπώ ένας μεγάλος άνθρωπος!... "Έμεινα στη Σιάδα κάπου όχτά ήμέρες. "Ο Παπαδιαμάντης

σύντροφός μου. "Αλήθεια δέ με πήγαινε στον καλόν κόσμο' με τσάβαινε σέ κείνους που τόν έσερνε ή ψυχή του. Γυρίζαμε στους ταρσανάδες, στα έξοκλήσια, στη λίμνη, στα περιβόλια, σ' άπό-κρηφα λιμανάκια και τή στενοσόκακα τή χαρτοκίτηνη μικρή πα-ροδία του «έπίλα εις τήν άμνον του Κεραυρού, παραπέτα από τόν Μιχό Μουράγιο τής Πίνιας, κάτω από τόν βραχόκη κορμηνόν τού Παναμαγαλά. Μ' έμυιες με καρποβόρηδες, με καλαφάτες, με ψαλλάδες, με κραιοπούλους, με συνταξιούχους έπαλλήλους ή άπομάχους ναυτικούς, με γριές μαυρομανητλούσες, με όρφανα που έβροκαν άπόμερα τις κα'σίκες τους, με σταγοματώχτρες κι έλιομα-τώχτρες «χιλιοβασανισμένη ή ζωή μας, άδερφούλα μ' μπλό!...» "Όλοι κι' όλες μόλις πλησιάζαμε προσηκόνονταν και τόν χαιρο-τούσαν με σεβασμό τόν κύρ "Αλέξανδρο. Δέν πιστώ πως τόν ή-ξεραν σωστά τι αξίζει, όπως τόν ήξερα ο καλός κόσμος; έδειχναν όμως τόν σεβασμό τους στον "άνθρωπο σ' εκείνον που πέρας τή ζωή του στις εκκληρίες και στους ψαλλούς, που έβγανε γύρω του μιάν άξιοπρέπεια ιερατική και μιάν άπλότητα παιδιάτικη.

— Καλώς τόν κύρ "Αλέξανδρο μας.— Πώς; περιό; κύρ "Αλέ-ξανδρο μας; —"Ο κύρ "Αλέξανδρος μας είναι, μαθές; "Ετσι ανα-φρονόσαν όλοι κι' όλες στο διάβια μας. Κ' έκείνος μου έλεγε, μου έλεγε. Για κάθε τί πρόσωπο ή πράμα, άνθρωπο, χίριο, δέντρο, ροματιά, βουνάκι ειχε μιά ιστορία να διηγηθ' ιστορία δχι μα-κρονή, δχι παράδοση άλλα σύγχρονη. "Εκει τόν Μελαχώ, τόν Βαι-νογλό, τόν Μιχώ, τόν Πασό, τόν Ουρανιώ τόν Διόμοιο και κι' ο Μπαρμπα Μοναζάκης, ο Γιώργης τής Μπουρμυρμυρνας, ο Σημαδάσιος, ο Νυαλογιάννης. "Ίδιοι οι συννομίοι τους. Και από τότε σκέπτο-μαι πως ο Παπαδιαμάντης ποτέ ή πολλή λίγο άγγάρεψε τή φαντασία του. "Αμα ήθελε διηγη-μα έφτανε να έσφυλλίση τή μνήμη του ζευγα-φρονώνας τή με τόν βαθύ αίσθημα του. Τόπος, χρόνος, πλοκή, επεισόδια, λόγια, χαρατά, θρη-νό, κίμα, έρχονταν μονάχα τους κορδέλλα. Και άν κάμια φορά έλειπαν μερικά τέτοια στολί-δια ή και όλα μαζί, δέν στενοχωριόταν διόλου, άφο έλειπαν κι' άπ' τήν άληθινή ζωή τόν προσώπου το. Τότε, είδα και τή διαφορά που έχει ο Παπαδιαμάντης από άλλο γνωστό μου διηγηματογράφο που σκεδόν όλη ή έργασία του έζωφω πως είνε πλασμα τής φαντασίας του. Για-τί οι άνθρωποι τής πατριδας έκείνου ζούν και πεθαίνουν σκεδόν όλοι τόν ίδιο, όπως τά χόρτα τού βουνού, με κοινές θλίψεις, κοινούς άγώνες, κοινές χαρές και κοινούς έρωτες. Ξεχωριστοί τούτοι δέν ύπάρχουν και για τούτο δέν τούς έ-ζήτησε. Τους έπλασε μοναχός του για να ντύση τις ιδέες του. Κατά πόσο τούς έπλασε άληθι-νός αυτό είνε άλλο ζήτημα.

"Ός τόσο ο κύρ "Αλέξανδρος μέρα με τήν ή-μέρα μαλάκωσε. Γνωρίστηκε με τόν νομάρχη, ήρθε και στον κερκενος που συχνάζε ο καλός κόσμος και καθότανε μαζί του. Τή δευτερο-τρτη μέρα τούριξε από τους πως ήθελα να πάω σπίτι του. Ταράχησε:

— Σπίτι μου! Που τόβρα εγώ τόν σπίτι; δέν έχω σπίτι εγώ; δέν έχω! κι' έφυγε άπότομα από κοντά μου.

"Ο νομάρχης όμως ήθελε κι' αύτός να τού κάμη έπίσοψη.

— Τέτοιον άνθρωπο να τόν τιμήσουμε, λέω' να πάμ έν σώ-ματι' είνε μεγάλος άνθρωπος!... Θα νάρθης κι' ελόγου σου Παν-τελέω, να τόν τιμήσουμε!

"Ο άγαθός νομάρχης έπίστευε πως με τήν έπισκεπή του θα χα-λοΐσε τή Σκιάθο και θά συγκινηθούσε τόν κόσμο.

— Βέβαια να πάμ, άποχρήθη ο δικαστής, Μεσολογγίτης κι' έκείνος. Τόν τιμήσε, άκούε, οδω τόν Παλάτι και να μιν πάμ μαζί!

"Ο Παπαδιαμάντης; όταν άκουσε για τήν έπισκεπή τού νομάρ-χη, στην αρχή έκαμσε τά συνειδημένα του και τελος δέχτηκε να μάς άρίση μέρα. Πήγαμ' μάς δεχτηκε κάτω στη σιάλα "έσκεπος" άπάνου μάς δεχτηκαν οι άδερφάδες του' μια χίρα ναυτικού, ή άλλη άνυπαρξη δυο γενναίους καλοπλάσμενος, μεγαλόσωμος, εθ-γενικός σάν κ' έκείνον. Τό σπίτι του από τά συνειδητομενα στις έπαρχίες, με σκάπε εύληνη, με ταράτσα μεγάλη, άσορη κατασπορη οι τοίχοι του, άβεστομένη ή αύλή του. Μας έβγαλαν γλυκό τή κουζίνα; ο Παπαδιαμάντης όρθός, περιποιητικός, όμιλητικός,—ά-λος από τόν γνωστό μας τού δρόμου. Άπάνου τού τραπέζι, τόν σερβιέρο με ντύσιο τραπεζομάντυλο, ένας τομος τού Σαίξπηρου στο άγγλικό. Κάμει μάς μετέφρασε έτσι στο πόδι. "Όταν φύγαμε μάς συνέβγαλαν ως τήν αύλή, έκείνος μπροστά οι άδερφάδες του καποιν. "Ο νομάρχης, ο δικαστής μαγεμένο.

"Ετσι φύγαμε από τή Σκιάθο ένα βράδυ. Πριν μάς δάσουν τόν χέρι τους οι έπίσημοι, ρας άποχρήθησε ο Παπαδιαμάντης και βίαστικά χάρισε άπό τους άλλους, τούριξε για τόν μαγαζί που τόν προσώβια. Ξαν έρωσαν στην πόρτα γριους άπότομα, κόνταζε τόν λιμάνι, σταυρόθησαν τά μάτια μας και τόν έβρασε μέσα στην πικνή

A. Καρκαβίτσας (Προσωπογραφία Παύλου Σουίν)

‘Η πόλις τῶν τηλεφῶνων

‘Η πόλις πού ἔχει σχετικῶς μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς τὰ περισσότερα τηλεφῶνα εἶνε ἡ Στοκχόλμη. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀνέχονται σὲ 450 χιλιάδες κ' ὁ ἀριθμὸς τῶν τηλεφῶνων τῆς εἶναι 120 χιλιάδες. Ὅπως βλέπομε ἀναλογεῖ ἕνα τηλεφῶνον εἰς κἀν τι λιγώτερον ἀπὸ τρεῖς ἄλλοι κάτοικοι, ἤτοι ἕνα εἰς κἀθὲ οἰκονομία.

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ τοῦ, βεβαίως τὸ τηλεφωνικὸ κέντρο τῆς Σουηδίας, ἔχουν συνήθειαι τόσο πολλὰ σ' ἐξυλοκίαι πού τοὺς πορεύει τὸ τηλεφῶνον, ὥστε δὲ διατάξουν νὰ διακηρύξουν διὰ δὲ θὰ μπορούσαν νὰ παράσουν οὐτὴ στιγμή χωρὶς αὐτὸ. Μερικοὶ μάλιστα θὰ προτιμοῦσαν νὰ ἔχουν μιά κάμαρη λιγώτερη στὸ σπίτι τοὺς ἢ νὰ κατοικοῦν σὲ ὑπόγειον, παρὰ νὰ στερεωθῶν τὸ τηλεφῶνον τοὺς !

Ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτὸς πᾶν κατοίκων τῆς Στοκχόλμης μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνομεν διὰ τὴν ἐπιφανῶς τοὺς λειτουργοῦν κοινωνικῶτα και διὰ τὸ κρᾶτος δὲν τοὺς ἐπιβάλλει τὴν βαρεῖα φιλολογία σὴν ἐυλογημένη χάρα μαρ.

Τὰ ξανθὰ μαλλιά.

‘Η μόδα νὰ βάφονται τὰ μαλλιά ξανθὰ εἰσηχθῆ σὴν Γαλλίαι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐρρίκου τοῦ τρίτου και ἡ πρώτη γυναίκα πού εἶχε αὐτὴ τὴν ἰδίαν ἦταν ἡ Μαργαρίτα ντὲ Βαλουά. Ἡ μόδα τῶν ξανθῶν μαλλιῶν δὲν ἀρχισεν πολὺ νὰ ἐξαπλωθῆ σ' ὅλη τὴ Γαλλίαι και νὰ ἐπικρατήσῃ μέχρι τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Λουδοβίκου 13ου ἀν και ἐν τῷ μεταξύ εἶχε ἐκδοθῆ σχετικῶς μιά ἀπαγορευτικὴ διαταγή.

Ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν εἰσηγάγε τὰ ὄψωματα σὴν χώρα τῆς, εἶχεν ἐκ φύσεως ξανθὰ μαλλιά και φυσικὰ ἐκόσμηθηκε ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὴ νέα μόδα, ἡ ὁποία ὑποχρέωσε και τὴς ἄλλας γυναίκες νὰ βάρουν τὰ μαλλιά τοὺς σάν τὰ δικὰ τῆς. Ὁ Βόρσων μᾶς περιγράφει τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ Βενετιανῆς ἐπαιροῦσιν τὴν κόμη τοὺς. Τὴν ὄρα, λέει, πού ὁ ἥλιος ἔκαιε πᾶν δυνατὰ, οἱ ἀρχοντοπούλες τῆς Βενετίας ἀνέβαιναν σὴν παράτα τοὺς ἔχοντας στὸ κεφάλαι τοὺς τὸ γύρο ἐνὸς καπέλλου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχε ἀφαιρηθῆ τὸ ἄνω μέρος, γιὰ νὰ προφύλασσον ἀπ' τὴς φλογερῆς ἀχτίδας τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου τοὺς. Τότε ἡ μαῦρες ἀπὸ τὸν ἥλιον τοὺς ἔβλεπαν τὰ μαλλιά και τὰ ἄπλαναν σὴν ἥλιον εἰς τὸν ὅσον σὴν σὸν ἄνωμα σταλαματιῆς ἀπὸ διάφορα ἀρώματα γιὰ νὰ γίνον ξανθὰ.

Κατὰ δὲ τὸν 16ο αἰῶνα οἱ ζωγράφου ἀνελάμβαναν πρὸ πάντων σὴν Ἰταλίαι νὰ βάρουν ξανθὰ τὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν τῆς ἀριστοκρατίας, διὰν ἐπρόκειτο νὰ πᾶνε στὸ χορὸ και μεταξὺ ὁλων διεκρίθη σ' αὐτὸ τὸ βᾶσιμον ὁ Κάισαρ Βενέλλιο, γιὸς τοῦ πρινοῦ μου ζωγράφου Τιτιάνου (!) Titien.

Ἐνας τίμιος φύλακας

Κἀποία γυναίκα πού κατοικοῦσε σὲ μιά ἐπαρχιακὴ πόλη τῆς Γαλλίας εἶχε χάσει ἐδῶ και κἀποια χρόναι τὸ χρυσοῦ δαχτυλίδι τοῦ γάμου τῆς, γιὰ τὸ ὁποῖο λυπήθηκε πάρα πολὺ, ὅχι τόσο γιὰ τὴν ἀξίαι του ὅσο γιὰ τὴν στερηθῆκε ἕνα οἰκονομικὸν κερμῆλον.

Τὴν παρασημειωθεὶς βρομιάδα ὅμως ἐνῶ καθόριζε ἕνα μεγάλο κροκότο βροχῆ ἐκεῖ μέσα εἶνε σκληρὸ πρᾶγμα πού ἦταν ἀπολύτως τὸ ναμῆον δαχτυλίδι τῆς.

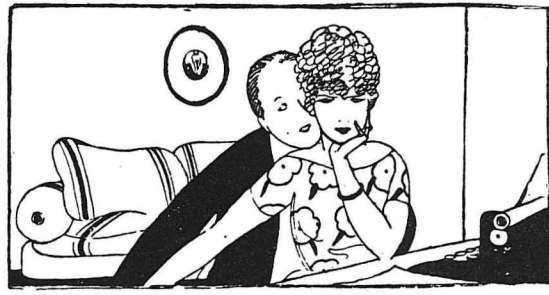
Φάντασε. Ἀπὸ τὸν πᾶν καμιά μῆρτ ἐνῶ σκοῦπε, τὸ πολὺτιμον δαχτυλίδι τῆς ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ καταλοβῆ μέσα στὸ σωρὸ των ἀπομιτιῶν πού κᾶριξε μέσα σὴν κηπο τῆς. Ἐκεῖ φρίσσονε τὸ κροκότο κ' ἀπερόφησε ἀπὸ τὸ χρῶμα τὸ περιθῶρον δαχτυλίδι τὸ ὁποῖον κα ἀπέθωσε μὲ τὸν καιρὸ, σάν πιστὸς και τίμιος φύλακας, σὴν τυχερῆ ἰδιοκτητήριά του !..

ἀτμοσφαῖρα τοῦ οὐχου. Τώρα διαβάζω στὸ σημειωματάρι μου αὐτὰ τὰ λόγια. —‘Η φύση ἐδῶ εἶνε κομψὴ, λεπτοκαμωμένη. Τίποτα μεγάλο, φοβερὸ, εκπληκτικὸ. Βουτιάκι, ρεματιές, ἀνηφοράκια, γρυφάκια, βροσουλλές, ἐξωκλήματα. Οἱ ἐλιές, οἱ σιμιές, ὅλα τὰ φύλλα και τὰ φύτρα σάν Γκιανονέζικα κομψοτεχνήματα.

Καὶ παρακάτω :

‘Αμορφη εἶνε ἡ Σκιάθος τοῦ Θεοῦ, μὰ ἡ Σκιάθος τοῦ Παπαδιαμάντη μου φαίνεται ἀμορφότερη !

† Α. Καρκαβίτσας

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ... ΦΙΛΑΡΕΣΚΩΝ!

‘Η κυρία Μολιέρου και ἡ κόρη τῆς. «Μὴν τὸ πῆτε τῆς μαμᾶς !..» ‘Η Ἀγγίλις κοκέττα. Ὁ ἀνδρῆσις ἱππότης Μπεουβίλ. Γενναῖος μπρὲς στὸ θάνατον, δεξιὸς μπρὲς στὸ ψαλίδι τῆς κούρας τῶν καταδικῶν ! Τὰ «ὄρατα μάτια» τῆς κ. Γκοντιέν.

‘Όταν ὁ Μολιέρου πέθανε—διηγείται ὁ Μπαρριέρ στὰ «Ἀπομνημονεύματα» του—ἄφισε μιά κόρη ἐξαιρετικὰ ἔξυπνη και ὄμορφη. Ἡ μὴτέρα τῆς ὅμως, ἡ ὁποία ἦτανε τρομαρὰ φιλάρσκη, τὴν ἐξήλεσε γιὰ τὴν ὄμορφι τῆς. Βλέποντας δὲ πὼς μεγάλωνε, πρᾶγμα πού τὴν ἔκανε καὶ τὴν ἴδιαν νὰ φαίνεται γρηθ, ἀπεφάσισε νὸ τὴν κλείσῃ σ' ἕνα μοναστήρι. Τὸ κορίτσι, ὅμως μὲ κανένα τρόπο δὲν δεχότανε νὰ γίνῃ καλόγηρα. Κι' ἔτσι ἀναγκασθῆκαν νὰ τὴν ξαναφέρουν στὸ σπίτι τῆς.

— Πόσων χρόνων εἶσαι, μικρούλα μου ; τὴν ρώτησε μιά μέρα ὁ ποιητῆς Σαπέλ, καλαῖος φίλος τοῦ πατέρα τῆς.

— Κοντεύω δεκαεννέμισιν, ἀπήντησε τὸ κορίτσι. Μὴν τὸ πῆτε ὅμως...τῆς μαμᾶς !..

Μιά πολὺ κοκέττα Ἀγγίλιδα, ρωτοῦσε κάποτε τὴν κόρη τῆς φιλόσοφα :

— Τὶ θᾶδινες γιὰ νᾶχες τὴν ὄμορφιά μου ;

— Ὅτι θᾶδινες και σὺ, μαμὰ, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ μίς, γιὰ νᾶχες τὴν ἡλικίαι μου !..

Ὁ κόμης ἔντε Μπουβίλ, ἕνας ἴππὸς τοῦ λαμπροτέρου ἱππότης και πᾶν ἐξοχωτέρου ἐφομάρχου τῆς ἐποχῆς τ ν. συνελήθη, κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τρομοκρατίας και παρεπέμφθη στὸ Ἐπαναστατικὸ Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον τὸν καταδικῶσε εἰς θάνατον. Ὁ ντὲ Μπουβίλ ἤκουσε ψυχραῖονα τὴν ἀπαγγελίαι τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἐπί τῆς εἰδῆς ἐξαιρετικὸν θάρρος και γενναῖότητα και τὴν ἡμέρα πού τὸν ὀδηγοῦσαν σὸν τόπο τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως.

Ἐνῶ ὅμως εἶχεν ἐπιδείξει τόσην ἀνδρείαν μέχρι τῆς ὄρας κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀνέβηκε ἐπάνω στὸ ἰκρίωμα, τὴν στιγμή πού ὁ ἄλιμος ἀφροῦ τοῦ ἔκοψε τὰ μαλλιά, ἐτοιμάζονταν νὰ «βρῆ χερί» και στὰ μούστια του, ἐταρῶχη τρομαρὰ, ἐσέκασε μὲ τὰ χερίαι του τὸ πρόσωπό του, προσπαθώντας νὰ ἐμποδίσῃ ἔτσι τὸ φαλλίδιμα τῶν μούστακιῶν του και κατέληθη ἀπὸ λυγμούς, σάν μικρὸ παιδί. Ἡ φιλαρέσκια, εἶχεν νικήσει τὴν γενναῖότητα !..

Ὁ ἀκλόουθος τοῦ Μ. Ναπολέοντος Κονσταν, διηγεῖται τὸ ἐξῆς: χαριτωμένον ἀνέκδοτον, στὰ «Ἀπομνημονεύματα» του :

‘Ο γάλλος διπλωμάτης Γκοντιέν, ὁ ὁποῖος εἶχε χρηματίσει πρᾶσις τῆς Κονσταν ἰουούπολι, εἶχε νυμφευθῆ μίαν ἑλληνίδα ἡμισυμμένη γιὰ τὴν καλλονὴ τῆς, και, κυρίως γιὰ τὰ ὄρατα τῆς ματιαι.

Ἡ οὐζυγος τοῦ γάλλου διπλωμάτου ἐγένετο ἀμέσως δεκτὴ σὴν ἀριστοκρατικώτερα σαλόνια του Παρισιου. Δὲν ἤξερε ὅμως τίποτον γαλλικῶν.

Κι' ἐπειθὴ, διαν τῆς μίλουσαν γιὰ τὰ μάτια τῆς τῆ τὸ ἔρακα κτηρίαν διαρκῶς ὡς «ὄρατα», ἐνόμισεν διὰ ἡ φρασῆς «ὄρατα μάτια» ἀποτελοῦσε μιά και μόνη λέξη.

Μιά μέρα, ὁ Αὐτοκράτωρ τὴν εἶδε νὰ κἀθίται συλλογασμένη και σάν στενοχωρημένη σὲ μιά γωνιά τῆς αἰθούσης τοῦ Βερσαίου.

— Τὶ ἔχετε, κυρία μου ; τὴν ἐρώτησε πλησιάζοντας. Μήπως ὑποφέρετε ;

Καὶ ἡ ὄρατα ἔλληγις, ἡ ὁποία εἶχε πονόμιατον, τοῦ ἀπήντησεν ἀρελῶς:

— Ναί, Μεγαλειώτατε...Μοῦ πονοῦν τὰ...«ὄρατα μάτια» μου !..